

13. Festiwal Kultury Rumuńskiej w Krakowie

2023-05-16

Po raz trzynasty w Krakowie zagościło święto kultury rumuńskiej. W programie: literatura, sztuki wizualne, perfomans, muzyka, film, historia a także warsztaty języka rumuńskiego. Pięć dni pełnych kultury słonecznego kraju nad Dunajem. Prawdziwa Rumunia w pigułce. Na Festiwal zaprosił Rumuński Instytut Kultury oraz Konsulat Rumunii w Krakowie.

Bieżący rok jest wyjątkowy dla rumuńskiej kultury. Timișoara, znana na całym świecie jako miasto rewolucji rumuńskiej z 1989 r., otrzymała tytuł Europejskiej Stolicy Kultury. W 2023 roku przypada również 350-lecie urodzin Dimitriego Cantemira, wyjątkowej osobowości kultury europejskiej XVII-XVIII wieku, uczonego i hospodara Mołdawii. Rumuński Instytut Kultury uczci te dwie okazje poprzez szereg działań włączonych do oficjalnego programu Europejskiej Stolicy Kultury. Celem jest celebrowanie wieloetnicznego, wielowyznaniowego i innowacyjnego charakteru Timișoary. Podczas festiwalu odbędzie się wyjątkowy koncert muzyki skomponowanej przez Dimitriego Cantemira, a centralne miejsce zajmie literatura – przede wszystkim rumuńska, ale także ta środkowoeuropejska.

PROGRAM FESTIWALU KULTURY RUMUŃSKIEJ W KRAKOWIE:

ŚRODA, 10 MAJA

18.00 – Spotkanie z pisarzem Cătălinem Mihuleakiem wokół książki „Złota dziewczynka z Jassów”, Księgarnia Austeria, ul. Szeroka 6

Goście: Cătălin Mihuleac, Kazimierz Jurczak, tłumacz powieści; spotkanie poprowadzi dziennikarka Georgina Gryboś-Szczepanik Złota dziewczynka z Jassów (America de peste pogrom), Przekład: Kazimierz Jurczak, Oficyna Literacka Noir sur Blanc, 2023. Najlepsza powieść europejska 2020 roku wg magazynu literackiego „Transfuge”. Akcja powieści rozgrywa się na dwóch pozornie rozbieżnych planach.

Pierwszy, usytuowany w międzywojennej Rumunii, to historia rodziny Oxenbergów, w którą wplecione są fakty znane z dokumentów i tajnych archiwów. Autor nie szczędzi również ostrych komentarzy na temat życia społeczno-politycznego i napięć na tle etnicznym typowych dla tego okresu. I tak burzliwe życie nieuchronnie zmierza do tragicznego końca – koszmarnego czerwcowego dnia w Jassach. Drugi plan jest zbudowany wokół żydowskiej rodziny mieszkającej w Ameryce na przełomie XX i XXI wieku. Bernsteinowie prowadzą dobrze prosperującą firmę specjalizującą się w handlu używanymi rzeczami. Żyją, jakby nie mieli przeszłości, kierują się jedynie pragmatyzmem naszych czasów, w których wszystko – od ubrań po idee, a nawet nostalgię – jest „z drugiej ręki”.

Więcej informacji pod linkiem:

<https://icr.us8.list-manage.com/track/click?u=ac66176e990d62aefb3389ad7&id=45c1b7db21&e=11ae6978dd>

20.30 – Projekcja filmu „Niepokalana”

Kino Pod Baranami, Rynek Główny 27

„Niepokalana”, _Rumunia 2021, 114’

reż. Monica Stan, George Chiper-Lillemark

Akcja toczy się w ośrodku terapii uzależnień od narkotyków. Przebywa w nim młoda dziewczyna, Daria, którą niewinność ratuje przed zalotami innych pacjentów. Jednak specjalne

traktowanie ma również wysoką cenę.

CZWARTEK, 11 MAJA

18.00 – Otwarcie Festiwalu Kultury Rumuńskiej *
Międzynarodowe Centrum Kultury, Rynek Główny 25

* Wstęp tylko za zaproszeniami

- Performans „Krumau Live” w wykonaniu zespołu Psihodrom z Timișoary
- Wernisaż wystawy komiksu pt. „Tour Banat” artystki Soriny Vazeliny. Wystawa czynna do 31 maja.

Goście: Psihodrom – Cristian Văduva, Octavian Horvath, Sergiu Catană, Alexandru Pascu
Performans „Krumau Live” był częścią zainaugurowanego w 2020 roku projektu „Cămine în mișcare - Moving Fireplaces”. Powstał na bazie wywiadu udzielonego dziennikarce Nicolecte Mușat przez dziewięćdziesięcioletniego Szwaba. Jego opowieść dotyczyła ucieczki mniejszości niemieckiej z Lenauheim (okręg Timiș) w obawie przed represjami ze strony Sowietów pod koniec II wojny światowej. Na deski teatru przełożył ją Andrei Ursu.

20.30 – Projekcja filmu „Ludzie czynu
”Kino Pod Baranami, Rynek Główny 27
„Ludzie czynu”, Rumunia, Bułgaria 2022, 105’
reż. Paul Negoescu

W wiosce na północnym wschodzie kraju mieszka Ilie, policjant cieszący się względnie łatwym życiem. Jego bierność podczas serii gwałtownych wydarzeń czyni go współnikiem zbrodni. W wiosce narasta napięcie, zmuszając głównego bohatera do podjęcia ostatecznej decyzji.

PIĄTEK, 12 MAJA

12.00 – Prezentacja Słownika powieści środkowo-europejskiej XX wieku*
Goście: Adriana Babeți, koordynatorka publikacji, dr hab. Kazimierz Jurczak prof. UJ, dr Olga Bartosiewicz-Nikolaev

*Wydarzenie dla studentów i wykładowców Zakładu Filologii Rumuńskiej UJ

16.00 – Prezentacja „Słownika powieści środkowo-europejskiej XX wieku”, Międzynarodowe Centrum Kultury, Rynek Główny 25

Goście: Adriana Babeți, koordynatorka publikacji, dr hab. Kazimierz Jurczak prof. UJ, Łukasz Galusek, zastępca dyrektora ds. programowych MCK.

Imponujący rozmiarami słownik zawiera opracowanie 256 powieści opublikowanych w Europie Środkowej. Dzieło jest owocem trzydziestoletniej pracy zespołu redakcyjnego koordynowanego przez prof. Adrianę Babeți, pisarkę, eseistkę, dziennikarkę i wykładowczynię Uniwersytetu w Timișoarze. Wśród konsultantów i autorów opracowań znalazło się dwoje wykładowców Uniwersytetu Jagiellońskiego – dr hab. Kazimierz Jurczak, kierownik Zakładu Filologii Rumuńskiej UJ, oraz dr Olga Bartosiewicz-Nicolaev.

20.30 – Projekcja filmu „Człowiek i pies”, Kino Pod Baranami, Rynek Główny 27
„Człowiek i pies”, Rumunia, Bułgaria, Szwecja, Niemcy, 2022, 108’
reż. Ștefan Constantinescu

Szczyt pandemii i kryzysu wywołanego przez koronawirusa. Doru, główny bohater filmu, decyduje się rzucić pracę w Szwecji i wrócić do Rumunii. Twierdzi, że musi być na chrzcie syna swojego najlepszego przyjaciela, jednak w rzeczywistości ma inny plan. Zamierza potwierdzić swoje przypuszczenia co do niewierności żony. Za towarzysza obiera psa swojej matki.

22.00 – Koncert muzyki elektronicznej

Koncert składa się z dwóch części – pierwsza to projekt muzyczny „Doctorul Sinteză” – Alexandru Pascu i Cristian Văduva. Druga część koncertu to „150 STOTKA”, projekt artysty Octaviana Horvatha, solisty zespołów Implant pentru Refuz oraz Blazzaj.

SOBOTA, 13 MAJA

11.00 – Rozmowa i pokaz filmów dokumentalnych pt. „Tajna mapa Timișoary: ludzie i miejsca” (90')

Międzynarodowe Centrum Kultury, Rynek Główny 25

Goście: Adriana Babeți, pisarka i autorka scenariusza, Alexandru Condrache, koordynator projektu. „Cafeină pe Bega și Timpuri noi. O mică revoluție” Dwa 25-minutowe filmy dokumentalne, które poprzez opowieść o kawie próbują przywołać epizody z historii Banatu i jego związku z Europą Środkową. Jednym z bohaterów jest Francesco Illy, mieszkaniec Timișoary i wynalazca współczesnego espresso. Drugą ważną postacią jest Jerzy Franciszek Kulczycki, w którego biografii można znaleźć odniesienia do samego Sobieskiego, broniącego Wiednia przed wojskami osmańskimi, a także do nowego napoju - cappuccino.

14.00 – Warsztaty języka rumuńskiego dla dorosłych pt. „Być w dziewiątym niebie - Rumuni o emocjach” *

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, ul. Rajska 1

Prowadzą: Joanna Kornaś-Warwas, tłumaczka i założycielka Szkoły Calitate, oras Ioana Diaconu-Mureșan, tłumaczka i nauczycielka j. rumuńskiego

*Zapisy na: jezyk.rumunski@calitate.pl

18.30 – Pokaz Rumuńskich Filmów Krótkometrażowych _Kino Pod Baranami, Rynek Główny 27, „Smutek / Amar / Kaïmós”, reż. Sarra Tsorakidis, 2020, 28’

„Historie miłosne zasłyszane w trasie / Prin oraș circulă scurte povești de dragoste”, reż. Corina Gabriela Dașoveanu, 2021, 22’

„The Trophy of Youth / Trofeul tinereții”, reż. Răzvan Oprescu, 2019, 15’

„Postaw się na moim miejscu / Pune-te în locul meu”, animacja, reż. Laura Georgescu Baron, 2022, 6’

„Spadek / Moștenirea”, reż. Marian Fărcuț, 2022, 14’

20.30 – Projekcja filmu „Întregalde”

Kino Pod Baranami, Rynek Główny 27

„Întregalde”, Rumunia, 2021, 104’ reż. Radu Muntean

Troje przyjaciół wyrusza w podróż z pomocą humanitarną dla mieszkańców wsi odciętych od świata. Jadąc górskimi, kamienistymi drogami, we wsi Întregalde spotykają samotnego starca. Chcą pomóc mu dostać się do tartaku, w którym twierdzi, że pracuje. Samochód grzęźnie w środku lasu, a tartak okazuje się być opuszczony. Muszą w nim jednak spędzić nadchodzącą noc wraz z tajemniczym starcem, a ich wzniosłe idee niesienia pomocy stają pod znakiem

zapytania.

NIEDZIELA, 14 MAJA 2023

11.00 – Warsztaty dla dzieci pt. „Opowieści i wierszyki dla smyków”*

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, ul. Rajska 1

*W celu rejestracji na warsztaty, prosimy o wypełnienia formularza znajdującego się pod linkiem:

<https://icr.us8.list-manage.com/track/click?u=ac66176e990d62aefb3389ad7&id=114ccae1f2&=11ae6978dd>

16.00 – Projekcja filmu „Berliner”

Kino Pod Baranami, Rynek Główny 27

„Berliner”, Rumunia, 2020, 93’

reż. Marian Crişan

Opowieść o dziwacznej przyjaźni między traktorzystą z prowincjonalnego miasteczka a wysokim rangą politykiem z Bukaresztu. Akcja toczy się podczas kampanii wyborczej, a film jest satyrą na politykę, korupcję i niejednoznaczne wartości moralne. Tytuł pochodzi od słów Johna F. Kennedy'ego „Ich bin ein Berliner” wygłoszonych podczas jego słynnej wizyty w zachodnim Berlinie latem 1963 roku.

18.00 – Koncert i wystawa pt. „Restitutio Cantemir” w wykonaniu zespołu Anton Pann z

Rumunii. Koncert pod patronatem Ambasady Rumunii.

Studio 5 Radia Kraków, Al. Juliusza Słowackiego 22

Zespół Anton Pann: Emmanuel Hovhannisyan (duduk), Murat Selim Tokaç (tanbur), Sabin Penea (skrzypce), Alexandru Stoica (oud), Andrei Nişescu (wiolonczela), Ziya Tabassian (tombak/bendir), Ghassan Bouz (bendir/riq), Constantin Răileanu (koordynator, kanun), Leonidas Palaskas (inżynier dźwięku), Oana Răileanu (projekcie).

Zespół wykona kompozycje muzyczne Dimitriego Cantemira pochodzące z jego dzieła „Cartea Ştiinţei Muzicii după forma literelor”.

Wyjątkowości wydarzeniu doda hologram przedstawiający twarz samego gospodarza. Tym samym Dimitrie Cantemir nie tylko będzie obecny, ale nawet sam zaprezentuje swoje dzieła muzyczne. Wstępem do koncertu będzie wystawa reprodukcji najważniejszych prac Cantemira, w tym utworów literackich czy rękopisów muzycznych.

Plenerowa wystawa fotografii „Spotlight Heritage Timișoara” – otwarta do 31 maja Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, ul. Rajska 1.

Więcej informacji o wystawie pod linkiem:

<https://icr.us8.list-manage.com/track/click?u=ac66176e990d62aefb3389ad7&id=89d0b937c3&=11ae6978dd>

Ceny biletów kinowych: 26 zł (normalny), 21 zł (ulgowy), 98 zł (karnet na 6 seansów)

Na pozostałe wydarzenia wstęp wolny. Na warsztaty obowiązywały zapisy.